

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS
LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KARO PRIEVOLĖS ĮSTATYMO
41 STRAIPSNIO 1 DALIES 3 PUNKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO 11 STRAIPSNIO 2 DALIES IR
13 STRAIPSNIO 2 DALIES NUOSTATŲ ATITIKTIES LIETUVOS
RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI**

2018 m. birželio 6 d. Nr. KT13-N8/2018

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Elvyros Baltutytės, Gintaro Godos, Vytauto Greičiaus, Danutės Jočienės, Gedimino Mesonio, Vyto Miliaus, Daivos Petrylaitės, Janinos Stripeikienės, Dainiaus Žalimo,

sekretoriaujant Daivai Pitrėnaitei,

remdamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 102, 105 straipsniais, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 1, 53¹ straipsniais, Teismo posėdyje 2018 m. gegužės 23 d. rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo konstitucinės justicijos bylą Nr. 13/2017 pagal pareiškėjos Lietuvos Respublikos Vyriausybės prašymą Nr. 1B-18/2017 ištirti, ar Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 2 daliai, 29 straipsniui, 33 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui neprieštarauja Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymo 41 straipsnio (2016 m. birželio 16 d. redakcija) 1 dalies 3 punktas, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) nuostata „Jeigu keli konkurse į karjeros valstybės tarnautojo pareigas dalyvavę pretendentai buvo įvertinti vienodai, pirmenybė būti priimtam į tas pareigas teikiama pretendentui, atlikusiam nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą arba baigusiam bazinius karinius mokymus ar atlikusiam alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą“ ir 13 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) nuostata „Jeigu keli konkurse į įstaigos vadovo pareigas dalyvavę pretendentai buvo įvertinti vienodai,

pirmenybė būti priimtam į tas pareigas teikiama pretendentui, atlikusiam nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą arba baigusiam bazinius karinius mokymus ar atlikusiam alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą“.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

I

Pareiškėjos argumentai

1. Pareiškėjos Vyriausybės abejonės dėl Karo prievolės įstatymo 41 straipsnio (2016 m. birželio 16 d. redakcija) 1 dalies 3 punkto, Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) ir 13 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) nuostatų atitikties Konstitucijai grindžiamos šiais argumentais.

1.1. Konstitucijos 33 straipsnio 1 dalyje laiduojama piliečių teisė lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybės tarnybą. Ši nuostata sietina su Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintais konstituciniais asmenų lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir privilegijų neteikimo imperatyvais.

Ginčijamose Karo prievolės ir Valstybės tarnybos įstatymų nuostatose asmenims, atlikusiems nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą arba baigusiems bazinius karinius mokymus ar atlikusiems alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, numatyta lengvata – pirmenybė būti priimtiems į valstybės tarnautojo pareigas, kai keli konkurse dalyvavę pretendentai įvertinami vienodai.

Nustatant šį teisinį reguliavimą neatsižvelgta į tai, kad kai kurie asmenys dėl nuo jų nepriklausančių aplinkybių negali atlikti nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos arba baigti bazinių karinių mokymų ar atlikti alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos, todėl jie atsiduria skirtingoje padėtyje nei asmenys, galintys atlikti minėtą karo tarnybą. Be to, šiuo teisiniu reguliavimu ribojamos neįgaliųjų ir kitų asmenų, kurie dėl savo fizinės (arba sveikatos) būklės negali šios tarnybos atlikti, galimybės vienodomis sąlygomis stoti į valstybės tarnybą.

Taigi toks teisinis reguliavimas prieštarauja Konstitucijos 33 straipsnio 1 daliai, pagal kurią piliečiams laiduojama teisė lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybės tarnybą, ir 29 straipsniui, kuriame įtvirtinti asmenų lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir privilegijų neteikimo imperatyvai.

1.2. Nuo Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtinto asmenų lygiateisiškumo principo yra neatsiejamas konstitucinis teisinės valstybės principas, kurio vienas iš elementų – proporcingumo principas, reiškiantis, kad įstatyme numatytos priemonės turi atitikti teisėtus ir visuomenei svarbius tikslus, kad šios priemonės turi būti būtinos minėtiems tikslams pasiekti ir kad jos neturi varžyti asmens teisių ir laisvių akivaizdžiai labiau, nei reikia šiems tikslams pasiekti.

Ginčijamose Karo prievolės ir Valstybės tarnybos įstatymų nuostatose numatyta lengvata taikoma priimant į bet kurias pareigas valstybės tarnyboje, neatsižvelgiant į tai, kad valstybės tarnybos sritis yra plati, o valstybės tarnautojo pareigos gali būti nesusijusios nei su įgūdžiais, įgyjamais atliekant nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą ar alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą arba baigiant bazinius karinius mokymus, nei su reikalavimu būti tokios fizinės (arba sveikatos) būklės, kuri leistų atlikti minėtą karo tarnybą.

Taigi ginčijamu teisiniu reguliavimu pažeidžiamas iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylantis proporcingumo reikalavimas.

1.3. Remdamasi išdėstytais argumentais, pareiškėja teigia, kad ginčijamos Karo prievolės ir Valstybės tarnybos įstatymų nuostatos neatitinka ir Konstitucijos 5 straipsnio 2 dalies, pagal kurią Seimas, kaip įstatymų ir kitų teisės aktų leidėjas, yra savarankiškas tiek, kiek jo galių ir plačios diskrecijos neriboja Konstitucija.

II

Suinteresuoto asmens atstovių argumentai

2. Rengiant bylą Konstitucinio Teismo posėdžiui gauti suinteresuoto asmens Seimo atstovių Seimo kanceliarijos Teisės departamento Privatinės teisės skyriaus patarėjų Jurgitos Raškauskaitės ir Irenos Šambaraitės rašytiniai paaiškinimai, kuriuose teigiama, kad ginčijamas teisinis reguliavimas neprieštarauja Konstitucijai. Suinteresuoto asmens atstovių pozicija grindžiama šiais argumentais.

Ginčijamas teisinis reguliavimas laikytinas diferencijuotu teisiniu atskirų santykių reguliavimu, taikomu tam tikrai vienodais požymiais pasižyminčių asmenų grupei. Šie asmenys vertinami vienodai pagal socialinę padėtį, rasę, lytį, tautybę, kalbą, kilmę, tikėjimą, įsitikinimus ar pažiūras. Ginčijamu teisiniu reguliavimu siekiama pozityvių, visuomenei reikšmingų tikslų – užtikrinti, kad Lietuvos Respublikos piliečiai būtų tinkamai parengti ginti valstybę nuo užsienio ginkluoto užpuolimo ir taip būtų užtikrintas Lietuvos nacionalinis saugumas, teritorijos vientisumas, įsipareigojimų NATO vykdymas. Kaip matyti iš 2011 m. birželio 23 d. priimto Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymo pakeitimo įstatymo parengiamųjų darbų, įstatymų leidėjas, piliečiams, atlikusiems karo tarnybą, nustatydamas pirmenybę būti priimtiems į valstybės tarnautojo pareigas, siekė skatinti juos atlikti šią tarnybą.

Be to, ginčijamose Karo prievolės ir Valstybės tarnybos įstatymų nuostatose įtvirtinta pirmenybė laikytina objektyviu kriterijumi, kuriuo vadovaujasi išrenkant laimėtoją tuo atveju, kai keli konkurse dalyvavę pretendentai įvertinami vienodai. Taigi ginčijamu teisiniu reguliavimu nėra ribojamos kitų asmenų, tarp jų neįgaliųjų, galimybės dalyvauti konkurse į valstybės tarnautojo pareigas ir jį laimėti.

Atsižvelgdamos į tai, suinteresuoto asmens atstovės teigia, kad ginčijamas teisinis reguliavimas negali būti laikomas nederančiu su Konstitucijos 29 straipsniu, 33 straipsnio 1 dalies

nuostata, kuria piliečiams laiduojama teisė lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybės tarnybą, ir su konstituciniu teisinės valstybės principu.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

I

Ginčijamas ir su juo susijęs teisinis reguliavimas

3. Pareiškėja Vyriausybė prašo ištirti, ar Konstitucijai neprieštaruoja Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) ir 13 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) nuostatos, pagal kurias, kelis pretendentes konkurse į karjeros valstybės tarnautojo ir įstaigos vadovo pareigas įvertinus vienodai, pretendentes, atlikusiems nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą arba baigusiems bazinius karinius mokymus ar atlikusiems alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, suteikiama pirmenybė būti priimtiems į šias pareigas, taip pat Karo prievolės įstatymo 41 straipsnio (2016 m. birželio 16 d. redakcija) 1 dalies 3 punktas, pagal kurį, kelis pretendentes konkurse į valstybės tarnautojo pareigas įvertinus vienodai, pirmenybė būti priimtiems į šias pareigas suteikiama pretendentes, atlikusiems nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą.

4. Nagrinėjant šią konstitucinės justicijos bylą svarbu atskleisti kai kuriuos su ginčijamo teisinio reguliavimo raida susijusius aspektus.

4.1. Seimas 1999 m. liepos 8 d. priėmė Valstybės tarnybos įstatymą, kuriuo, be kita ko, reguliuojami priėmimo į valstybės tarnybą teisiniai santykiai.

Valstybės tarnybos įstatymo 9 straipsnio „Priėmimo į valstybės tarnybą reikalavimai“ 1 dalies 4 punkte asmenims, stojantiems į valstybės tarnybą, buvo nustatytas bendrasis reikalavimas būti atlikusiems Karo prievolės įstatymo nustatytą pradinę karo prievolę. Jame taip pat buvo nustatyta, kad šis reikalavimas netaikomas karo prievolinkams, įstatymo numatytais atvejais ir tvarka nuo šios prievolės atleistiems, taip pat asmenims, kuriems ji atidėta ar pakeista kitais tarnybos atlikimo būdais.

Pažymėtina, kad pagal Valstybės tarnybos įstatyme nustatytą teisinį reguliavimą pretendentai į valstybės tarnybą buvo atrenkami egzaminuojant, o esant vienodiems egzaminų rezultatams lemdavo pretendentų privalumai – tarnybai būtini bei kiti pretendento įgūdžiai ir kitos dalykinės savybės (12 straipsnio 1, 2, 3 dalys (1999 m. liepos 8 d. redakcija), 14 straipsnio 4 dalies 1 punktas (2001 m. balandžio 12 d. redakcija)).

4.2. Seimo 2002 m. balandžio 23 d. priimtu Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo pakeitimo įstatymu Valstybės tarnybos įstatymas išdėstytas nauja redakcija.

Valstybės tarnybos įstatymo (2002 m. balandžio 23 d. redakcija) 9 straipsnio „Priėmimo į valstybės tarnautojų pareigas bendrieji reikalavimai“ 3 dalies 6 punkte nustatyta, kad į valstybės tarnautojo pareigas asmuo negali būti priimtas kitų įstatymų nustatytais atvejais.

Šiame kontekste pažymėtina, kad Karo prievolės įstatymo (1996 m. spalio 22 d. redakcija) 3 straipsnio „Piliečių karo prievolės užtikrinimas“ 2 dalyje (2003 m. balandžio 17 d. redakcija) buvo nustatyta, kad į valstybės tarnybą gali būti priimami tik tie privalomąją pradinę karo tarnybą privalantys atlikti piliečiai, kurie ją atliko, buvo atleisti nuo jos arba kuriems ji atidėta šio įstatymo nustatytais atvejais, taip pat kuriems ji šio įstatymo nustatytais sąlygomis pakeista kitais tarnybos atlikimo būdais.

4.3. Taigi pagal šį Valstybės tarnybos įstatyme (1999 m. liepos 8 d., 2002 m. balandžio 23 d. redakcijos) ir Karo prievolės įstatyme (1996 m. spalio 22 d. redakcija) nustatytą teisinį reguliavimą į pareigas valstybės tarnyboje galėjo būti priimami tik privalomąją pradinę karo tarnybą atlikę piliečiai arba piliečiai, kurie įstatymo nustatytais atvejais buvo nuo jos atleisti arba kuriems ji atidėta arba įstatymo nustatytais sąlygomis ir tvarka pakeista kitais tarnybos atlikimo būdais, t. y. tie piliečiai, kurie nevengė atlikti šios karo tarnybos.

Tokio Karo prievolės įstatymo (1996 m. spalio 22 d. redakcija) 3 straipsnio 2 dalyje (2003 m. balandžio 17 d. redakcija) įtvirtinto reikalavimo stojantiesiems į valstybės tarnybą būti nevensusiems karo tarnybos nebeliko Seimui 2011 m. birželio 23 d. priėmus Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymo pakeitimo įstatymą.

4.4. Pažymėtina, kad Seimas 2011 m. birželio 23 d. priėmė Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 11, 13 ir 43 straipsnių pakeitimo įstatymą ir Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymo pakeitimo įstatymą, įsigaliojusius 2011 m. rugsėjo 1 d., kuriais nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą atlikusiems arba bazinius karinius mokymus baigusiems asmenims, be kita ko, įtvirtinta pirmenybė būti priimtiems į pareigas valstybės tarnyboje, kai keli konkurse į šias pareigas dalyvavę pretendentai buvo įvertinti vienodai (Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalis (2011 m. birželio 23 d. redakcija), 13 straipsnio 2 dalis (2011 m. birželio 23 d. redakcija), Karo prievolės įstatymo (2011 m. birželio 23 d. redakcija) 41 straipsnio 1 dalies 4 punktas).

4.5. Šiame kontekste paminėtina, kad, kaip matyti iš 2011 m. birželio 23 d. priimto Karo prievolės įstatymo pakeitimo įstatymo *travaux préparatoires* (Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto 2011 m. birželio 1 d. išvados, Seimo kanceliarijos Teisės departamento 2011 m. birželio 21 d. išvados, Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto 2011 m. birželio 23 d. posėdžio protokolo), Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje (2011 m. birželio 23 d. redakcija) ir 13 straipsnio 2 dalyje (2011 m. birželio 23 d. redakcija) įtvirtintas teisinis reguliavimas buvo derinamas su teisiniu reguliavimu, įtvirtintu Karo prievolės įstatymo (2011 m. birželio 23 d. redakcija) 41 straipsnio 1 dalies 4 punkte. Taip pat matyti, kad įstatymų leidėjas, šiose Valstybės tarnybos ir Karo prievolės įstatymų nuostatose įtvirtindamas pirmenybę būti priimtiems į pareigas valstybės tarnyboje asmenims, atlikusiems nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą arba baigusiems bazinius karinius mokymus, siekė skatinti karo prievolinkus savanoriškai atlikti karo

tarnybą, nes, kaip pažymėta *travaux préparatoires*, ją atlikę piliečiai neabejotinai laikomi lojaliais Lietuvos valstybei ir šios pirmenybės nusipelno.

5. Nagrinėjamos konstitucinės justicijos bylos kontekste pažymėtina, kad Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalis (2011 m. birželio 23 d. redakcija) ir 13 straipsnio 2 dalis (2011 m. birželio 23 d. redakcija) buvo keičiamos *inter alia* Seimo 2012 m. birželio 5 d. priimtu Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 3¹, 4, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 16¹, 17, 22, 29, 30, 31¹, 32, 34, 41, 43, 44, 46, 47, 48, 49, 50, 51 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymu.

5.1. Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio „Priėmimas į karjeros valstybės tarnautojų pareigas“ 2 dalyje (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.), kurios nuostatos atitiktis Konstitucijai ginčijama šioje konstitucinės justicijos byloje, nustatyta:

„Konkurse gali dalyvauti asmenys, atitinkantys šio Įstatymo 9 straipsnyje nustatytus reikalavimus. Konkurso metu tikrinamas asmens tinkamumas eiti karjeros valstybės tarnautojo pareigas. Jeigu keli konkurse į karjeros valstybės tarnautojo pareigas dalyvavę pretendentai buvo įvertinti vienodai, pirmenybė būti priimtam į tas pareigas teikiama pretendentui, atlikusiam nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą arba baigusiam bazinius karinius mokymus ar atlikusiam alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą. Vyriausybės nustatyta tvarka konkurso metu stebėtojo teisėmis gali dalyvauti valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje veikiančios profesinės sąjungos arba, jeigu veikia kelios tokios sąjungos, kelių profesinių sąjungų atstovai ir kiti visuomenės atstovai.“

5.2. Valstybės tarnybos įstatymo 13 straipsnio „Priėmimas į įstaigų vadovų pareigas“ 2 dalyje (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.), kurios nuostatos atitiktis Konstitucijai taip pat ginčijama šioje byloje, nustatyta:

„Konkurse gali dalyvauti asmenys, atitinkantys šio Įstatymo 9 straipsnyje nustatytus reikalavimus. Konkurso metu tikrinamas asmens tinkamumas eiti įstaigos vadovo pareigas. Jeigu keli konkurse į įstaigos vadovo pareigas dalyvavę pretendentai buvo įvertinti vienodai, pirmenybė būti priimtam į tas pareigas teikiama pretendentui, atlikusiam nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą arba baigusiam bazinius karinius mokymus ar atlikusiam alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą. Vyriausybės nustatyta tvarka konkurso metu stebėtojo teisėmis gali dalyvauti valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje veikiančios profesinės sąjungos arba, jeigu veikia kelios tokios sąjungos, kelių profesinių sąjungų atstovai ir kiti visuomenės atstovai.“

5.3. Taigi pagal šias nagrinėjamoje konstitucinės justicijos byloje ginčijamas Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) ir 13 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) nuostatas pirmenybė būti priimtiems į karjeros valstybės tarnautojo ir įstaigos vadovo pareigas, kai keli pretendentai, dalyvavę konkurse į šias pareigas, įvertinami vienodai, suteikiama pretendentams,

atlikusiems nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą arba baigusiems bazinius karinius mokymus ar atlikusiems alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą.

6. Karo prievolės įstatymo (2011 m. birželio 23 d. redakcija) 41 straipsnio 1 dalies 4 punktas buvo keičiamas *inter alia* Seimo 2016 m. birželio 16 d. priimtu Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymo Nr. I-1593 2, 4, 6, 16, 17, 20, 41, 41¹ straipsnių pakeitimo ir 8, 9, 10 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymu, kuriuo Karo prievolės įstatymo (2011 m. birželio 23 d. redakcija) 41 straipsnis išdėstytas nauja redakcija.

Karo prievolės įstatymo 41 straipsnio „Lengvatos Lietuvos Respublikos piliečiams, atlikusiems nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą“ (2016 m. birželio 16 d. redakcija) 1 dalies 3 punkte, kurio atitiktis Konstitucijai taip pat ginčijama šioje konstitucinės justicijos byloje, nustatyta:

„Nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą atlikusiems asmenims taikomos šios lengvatos: <...> 3) keliems pretendams, dalyvaujantiems konkurse į valstybės tarnautojo pareigas, pagal nustatytus atrankos kriterijus surinkus vienodus rezultatus, teikiama pirmenybė atlikusiems nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą;“.

Taigi pagal ginčijamą Karo prievolės įstatymo 41 straipsnio (2016 m. birželio 16 d. redakcija) 1 dalies 3 punktą piliečiams, atlikusiems nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą, kai keli pretendantai, dalyvaujantys konkurse į valstybės tarnautojo pareigas, įvertinami vienodai, suteikiama pirmenybė būti priimtiems į šias pareigas.

7. Šios konstitucinės justicijos bylos kontekste paminėtina, kad Karo prievolės įstatymo (2011 m. birželio 23 d. redakcija) 2 straipsnyje karo prievolė apibrėžiama kaip konstitucinė Lietuvos Respublikos piliečio pareiga atlikti karo arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą (8 dalis), o privalomoji karo tarnyba – kaip karo prievolinko atliekama privalomoji pradinė karo tarnyba, tarnyba rezerve ar tarnyba paskelbus mobilizaciją (18 dalis).

Pažymėtina, kad karo prievolinkams, dėl religinių ar pacifistinių įsitikinimų negalintiems tarnauti su ginklu, privalomoji karo tarnyba pakeičiama alternatyviąja krašto apsaugos tarnyba (2 straipsnio 2 dalis, 16 straipsnis (su 2016 m. birželio 16 d. pakeitimais)).

Nagrinėjamos konstitucinės justicijos bylos kontekste paminėtina ir tai, kad Karo prievolės įstatymo (2011 m. birželio 23 d. redakcija) 2 straipsnio 19 dalyje privalomoji pradinė karo tarnyba apibrėžiama kaip karo prievolinkų parengimas ginklu ginti valstybę vienu iš šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje (su 2016 m. birželio 16 d. pakeitimu) nurodytų būdų, t. y. atliekant nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą (4 straipsnio 1 dalies 1 punktas) arba dalyvaujant jaunesniųjų karininkų vadų mokymuose (4 straipsnio 1 dalies 3 punktas).

Pagal Karo prievolės įstatymo (2011 m. birželio 23 d. redakcija) 2 straipsnio 14 dalį nuolatinė privalomoji pradinė karo tarnyba yra nepertraukiama privalomoji pradinė karo tarnyba, kurią atlikdamas karo prievolinkas įgyja pagrindinį karinį parengtumą, pasirengia veikti karinio vieneto

sudėtyje. Baziniai kariniai mokymai, kaip vienas iš privalomosios pradinės karo tarnybos atlikimo būdų, kuriuos atlikdamas karo prievolinkas įgyja pagrindinį karinį parengtumą, buvo įtvirtinti Karo prievolės įstatymo (2011 m. birželio 23 d. redakcija) 2 straipsnio 3 dalyje, 4 straipsnio 1 dalies 2 punkte. 2016 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojus Seimo 2016 m. birželio 16 d. priimtam Karo prievolės įstatymo Nr. I-1593 2, 4, 6, 16, 17, 20, 41, 41¹ straipsnių pakeitimo ir 8, 9, 10 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymui šis teisinis reguliavimas pripažintas netekusiu galios, todėl bazinių karinių mokymų, kaip vieno iš privalomosios pradinės karo tarnybos atlikimo būdų, nebeliko.

8. Apibendrinant nagrinėjamoje konstitucinės justicijos byloje ginčijamą teisinį reguliavimą pažymėtina, kad juo nustatyta pirmenybė būti priimtiems į pareigas valstybės tarnyboje Valstybės tarnybos ir Karo prievolės įstatymuose sureguliuota nevienodai. Pagal Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalį (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) ir 13 straipsnio 2 dalį (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) pirmenybė būti priimtiems į karjeros valstybės tarnautojo ir įstaigos vadovo pareigas, kai keli konkurse į šias pareigas dalyvavę pretendentai įvertinami vienodai, suteikiama pretendentams, privalomąją pradinę karo tarnybą atlikusiems dviem Karo prievolės įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje (2011 m. birželio 23 d. redakcija) nurodytais būdais – atlikusiems nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą arba baigusiems bazinius karinius mokymus, taip pat pirmenybė suteikiama pretendentams, atlikusiems alternatyviają krašto apsaugos tarnybą; pagal Karo prievolės įstatymo 41 straipsnio (2016 m. birželio 16 d. redakcija) 1 dalies 3 punktą pirmenybė būti priimtam į valstybės tarnautojo pareigas, kai keli konkurse į šias pareigas dalyvavę pretendentai įvertinami vienodai, suteikiama pretendentams, atlikusiems tik privalomąją pradinę karo tarnybą ir tik vienu iš Karo prievolės įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nurodytų šios tarnybos atlikimo būdų, t. y. atlikusiems nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą.

9. Šios konstitucinės justicijos bylos kontekste paminėtinos Karo prievolės įstatymo nuostatos, susijusios su atleidimu nuo karo prievolės, privalomosios pradinės karo tarnybos ir alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos atidėjimu ir paleidimu iš jos.

9.1. Pagal Karo prievolės įstatymo 3 straipsnį „Atleidimas nuo karo prievolės“ (su 2017 m. gruodžio 19 d. pakeitimu) nuo karo prievolės atleidžiami:

- asmenys, nustatyta tvarka pripažinti neveiksniais arba ribotai veiksniais (1 punktas);
- neįgalieji (2 punktas);
- asmenys, kurie karinės medicinos ekspertizės komisijos dėl sveikatos būklės pripažinti netinkami privalomajai karo tarnybai (3 punktas);
- asmenys, įstatymų nustatyta tvarka perkelti į dimisiją (4 punktas);
- pagrindinio karinio parengtumo neįgiję asmenys, kai jiems sukanka 60 metų (5 punktas);
- moterys, išskyrus tas, kurios raštu pareiškė norą tapti karo prievolinkėmis ir (ar) yra baigusios aukštojoje mokykloje medicinos, slaugos ar akušerijos studijų programas (6 punktas).

Taigi Karo prievolės įstatymo 3 straipsnyje (su 2017 m. gruodžio 19 d. pakeitimu) išvardytos asmenų, atleidžiamų nuo pareigos atlikti karo prievolę, grupės. Pažymėtina, kad pagal šį straipsnį nuo karo prievolės, *inter alia* pareigos atlikti privalomąją pradinę karo tarnybą arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, atleidžiama dėl objektyvių aplinkybių, susijusių su asmens sveikatos būkle ar amžiumi, taip pat dėl lyties.

9.2. Karo prievolės įstatyme taip pat yra numatytas privalomosios pradinės karo tarnybos ir alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos atidėjimas.

9.2.1. Pagal Karo prievolės įstatymo (2011 m. birželio 23 d. redakcija) 14 straipsnį „Privalomosios pradinės karo tarnybos atidėjimas bendra tvarka“ privalomoji pradinė karo tarnyba krašto apsaugos ministro įsakymu kalendoriniams metams atidedama bendra tvarka visiems karo prievolinkams tuo atveju, kai atitinkamiems kalendoriniams metams nustatytas privalomąją pradinę karo tarnybą atliksiančių karių ribinis skaičius yra nulis (toks privalomosios pradinės karo tarnybos atidėjimas reiškia ir alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos atidėjimą bendra tvarka, nes, kaip minėta, pagal Karo prievolės įstatymo 2 straipsnio 2 dalį alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą pakeičiama privalomoji karo tarnyba tiems karo prievolinkams, kurie dėl religinių ar pacifistinių įsitikinimų negali tarnauti su ginklu).

9.2.2. Pagal Karo prievolės įstatymo 15 straipsnio „Privalomosios pradinės karo tarnybos atidėjimas individualia tvarka“ (su 2017 m. gruodžio 19 d. pakeitimu) 1 dalį privalomoji pradinė karo tarnyba individualia tvarka taip pat atidedama šiems karo prievolinkams:

- ne vyresniems kaip 21 metų bendrojo lavinimo ir profesinio mokymo mokyklų mokiniams (1 punktas);
- aukštųjų mokyklų studentams – vieną kartą vienam studijų laikotarpiui pagal pirmosios pakopos (profesinio bakalauro ir bakalauro) studijų programą arba vientisųjų studijų programą, pagal antrosios pakopos studijų programą arba vientisųjų studijų programą, pagal laipsnio nesuteikiančią studijų programą, pagal studijas doktorantūroje (2 punktas);
- Seimo, Vyriausybės, Europos Parlamento ir savivaldybių tarybų nariams (3 punktas);
- teisėjams (4 punktas);
- prokurorams (5 punktas);
- vidaus tarnybos sistemos pareigūnams (6 punktas);
- Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos arba jam pavaldžios įstaigos pareigūnams (7 punktas);
- Valstybės saugumo departamento sistemos pareigūnams (8 punktas);
- Specialiųjų tyrimų tarnybos pareigūnams (9 punktas);

– įtariamiesiems ir kaltinamiesiems baudžiamajame procese arba atliekantiems bausmę, dėl kurios jie negali atlikti privalomosios pradinės karo tarnybos, taip pat atlikusiems laisvės atėmimo bausmę (10 punktas);

– vieniems auginantiems nepilnametį vaiką arba jeigu jiems suteiktos atostogos vaikui prižiūrėti, kol vaikui sueis treji metai (11 punktas);

– nėščiosioms, pateikusioms medicinos pažymą apie nėštumą (12 punktas);

– teisės aktų nustatyta tvarka paskirtiems vieninteliu neįgalaus asmens globėju ar ribotai veiksniaus asmens rūpintoju (13 punktas);

– juridinio asmens teises turinčių Lietuvos religinių bendruomenių ar bendrijų nariams, kurie šių religinių bendruomenių ar bendrijų kanonų, statutų ar kitų normų nustatyta tvarka yra išrinkti ar paskirti atlikti pastoracinį darbą tose religinėse bendruomenėse ar bendrijose (13¹ punktas);

– krašto apsaugos ministro nustatyta tvarka – atliekantiems privalomąją pradinę karo tarnybą būtų padaryta neproporcingai didelė žala jo asmeniniams ar visuomeniniams interesams, kurios būtų galima išvengti, jeigu karo prievolinkas privalomąją pradinę karo tarnybą atliktų kitu metu (14 punktas).

Paminėtina, kad pagal Karo prievolės įstatymo 15 straipsnio (su 2017 m. gruodžio 19 d. pakeitimu) 3 dalį, vykdant šaukimą, privalomoji pradinė karo tarnyba taip pat atidedama:

– karo prievolinkams, kuriems, patikrinus jų sveikatos būklę, nustatyta, kad jie dėl laikinų sveikatos sutrikimų negali atlikti privalomosios pradinės karo tarnybos, iki baigsis laikinas jų sveikatos sutrikimas (1 punktas);

– karo prievolinkams, kurie, šaukimui pasibaigus, lieka nepašaukti atlikti privalomosios pradinės karo tarnybos (2 punktas).

9.2.3. Karo prievolės įstatymo 20 straipsnio „Alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos atidėjimas“ 1 dalyje (2016 m. birželio 16 d. redakcija) nustatyta, jog alternatyvioji krašto apsaugos tarnyba atidedama individualia tvarka šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje ir 3 dalies 1 punkte nurodytiems karo prievolinkams, t. y. tais pačiais pagrindais, kaip ir privalomoji pradinė karo tarnyba.

9.2.4. Vadinasi, pagal Karo prievolės įstatymo 14 straipsnyje įtvirtintą teisinį reguliavimą tuo atveju, kai atitinkamiems kalendoriniams metams nustatytas privalomąją pradinę karo tarnybą atliksiančių karių ribinis skaičius yra nulis, privalomoji pradinė karo tarnyba ir alternatyvioji krašto apsaugos tarnyba bendra tvarka gali būti atidėta visiems karo prievolinkams. Taip pat daliai karo prievolinkų šio įstatymo 15 straipsnyje (su 2017 m. gruodžio 19 d. pakeitimu) ir 20 straipsnyje (su 2016 m. birželio 16 d. pakeitimu) nurodytais atvejais privalomoji pradinė karo tarnyba ir alternatyvioji krašto apsaugos tarnyba gali būti atidėta, be kita ko, dėl jų mokymosi, vykdomos veiklos ar kitų svarbių aplinkybių.

9.3. Paminėtina, kad Karo prievolės įstatyme, be kita ko, numatyta galimybė karo prievolinkus anksčiau laiko paleisti iš nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos ar alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos.

9.3.1. Karo prievolės įstatymo (2011 m. birželio 23 d. redakcija) 7 straipsnio „Paleidimas iš nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos“ 2 dalies 2 punkte nustatyta, kad nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą atliekantis karys paleidžiamas iš tarnybos pirma šio įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje nustatyto laiko, t. y. neištarnavęs 9 mėnesių, kai jis pripažįstamas netinkamas nuolatinei privalomajai pradinei karo tarnybai dėl sveikatos būklės.

Pagal Karo prievolės įstatymo (2011 m. birželio 23 d. redakcija) 7 straipsnio 3 dalį nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą atliekantis karys jo prašymu paleidžiamas iš tarnybos pirma nustatyto laiko, kai atsiranda minėtos šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 11–14 punktuose nustatytos aplinkybės. Be to, nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą atliekantis karys paleidžiamas iš tarnybos pirma nustatyto laiko, kai jis yra įgijęs pagrindinį karinį parengtumą, yra atrenkamas į profesinę karo tarnybą ir sudaro profesinės karo tarnybos sutartį arba pašaukiamas atlikti savanorių karo tarnybą ar kitą tarnybą aktyviajame rezerve ir sudaro kario savanorio ar aktyviojo rezervo kario sutartį (7 straipsnio 5 dalis).

9.3.2. Karo prievolės įstatymo (2011 m. birželio 23 d. redakcija) 19 straipsnio „Paleidimas iš alternatyvios krašto apsaugos tarnybos“ 1 dalyje nustatyta, kad iš alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos karo prievolinkas paleidžiamas, be kita ko, kai jis pripažįstamas netinkamu privalomajai karo tarnybai dėl sveikatos būklės (3 punktas).

9.3.3. Taigi pagal Karo prievolės įstatymo 7 ir 19 straipsniuose įtvirtintą teisinį reguliavimą karo prievolinkai, neištarnavę viso šiame įstatyme nustatyto laiko, dėl jų sveikatos būklės arba kitų svarbių įstatyme nurodytų aplinkybių gali būti paleidžiami tiek iš nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos, tiek iš alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos.

9.4. Apibendrinant nurodytąjį Karo prievolės įstatyme įtvirtintą atleidimo nuo karo prievolės, taip pat privalomosios pradinės karo tarnybos ir alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos atidėjimo ir paleidimo iš jos teisinį reguliavimą šioje konstitucinės justicijos byloje aktualiu aspektu, pažymėtina, kad:

– nuo karo prievolės, *inter alia* privalomosios pradinės karo tarnybos ir alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos, atleidžiama dėl objektyvių aplinkybių, susijusių su asmens sveikatos būkle ar amžiumi, taip pat dėl lyties;

– nustatius, kad atitinkamais kalendoriniais metais privalomąją pradinę karo tarnybą atliksiančių karių ribinis skaičius yra nulis, ši tarnyba ir alternatyvioji krašto apsaugos tarnyba visiems karo prievolinkams gali būti atidedama bendra tvarka;

– privalomoji pradinė karo tarnyba ir alternatyvioji krašto apsaugos tarnyba karo prievolinkams gali būti atidedama individualia tvarka dėl Karo prievolės įstatyme nustatytų aplinkybių, susijusių *inter alia* su svarbiais asmens, šeimos ar visuomenės interesais;

– karo prievolinkai iš nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos ir alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos gali būti paleidžiami anksčiau laiko dėl jų sveikatos būklės ar kitų Karo prievolės įstatyme nustatytų aplinkybių.

9.5. Ginčijamą teisinį reguliavimą, įtvirtintą Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) ir 13 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) nuostatose, taip pat Karo prievolės įstatymo 41 straipsnio (2016 m. birželio 16 d. redakcija) 1 dalies 3 punkte, aiškinant minėtų Karo prievolės įstatymo nuostatų kontekste pažymėtina, kad pirmenybė būti priimtiems į pareigas valstybės tarnyboje, kai keli konkurse dalyvavę pretendentai įvertinami vienodai, suteikiama tik tiems pretendentams į pareigas valstybės tarnyboje, kurie privalomąją pradinę karo tarnybą yra atlikę ginčijamose nuostatose nurodytais būdais arba kurie yra atlikę alternatyviają krašto apsaugos tarnybą. Pažymėtina ir tai, kad tokia pirmenybė nesuteikiama tiems nuo karo prievolės atleistiems pretendentams į pareigas valstybės tarnyboje, kurie šios prievolės atlikti negali dėl objektyvių priežasčių, *inter alia* dėl amžiaus, sveikatos būklės, taip pat kurie nuo jos buvo atleisti dėl lyties; tokia pirmenybė nesuteikiama ir tiems pretendentams į pareigas valstybės tarnyboje, kurie neprivalėjo atlikti privalomosios pradinės karo ar alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos, nes Karo prievolės įstatymo nustatytais pagrindais ir tvarka ji jiems buvo atidėta arba jie iš privalomosios pradinės karo tarnybos ar alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos įstatyme nustatytais atvejais buvo paleisti jos neatlikę.

II

Konstitucijos nuostatos ir oficialioji konstitucinė doktrina

10. Šioje konstitucinės justicijos byloje pareiškėja prašo ištirti Valstybės tarnybos ir Karo prievolės įstatymuose įtvirtinto teisinio reguliavimo, pagal kurį, kelis pretendentes, dalyvavusius konkurse į pareigas valstybės tarnyboje, įvertinus vienodai, pirmenybė būti priimtiems į šias pareigas suteikiama pretendentams, privalomąją pradinę karo tarnybą atlikusiems ginčijamose nuostatose nurodytais būdais arba atlikusiems alternatyviają krašto apsaugos tarnybą, atitiktį Konstitucijos 5 straipsnio 2 daliai, 29 straipsniui, 33 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui.

11. Konstitucijos 33 straipsnio 1 dalyje nustatyta: „Piliečiai <...> turi teisę lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą.“

11.1. Konstitucinis Teismas, aiškindamas šią nuostatą, ne kartą yra konstatavęs, kad valstybės tarnybos santykiai apima ne tik santykius, susijusius su piliečio teisės lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą įgyvendinimu, bet ir santykius, susiklostančius piliečiui

įstojus į valstybės tarnybą ir einant pareigas valstybės tarnyboje (*inter alia* 2004 m. gruodžio 13 d., 2007 m. rugpjūčio 13 d., 2011 m. liepos 7 d. nutarimai).

11.2. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs ir tai, kad lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą – konstitucinė piliečio teisė (2004 m. gruodžio 13 d., 2007 m. rugpjūčio 13 d. nutarimai). Tačiau konstitucinė valstybės tarnybos paskirtis, taip pat ypatingi uždaviniai, keliami valstybės tarnybai, suponuoja, be kita ko, tai, kad ši konstitucinė teisė nėra absoliuti. Valstybė negali įsipareigoti ir neįsipareigoja kiekvieno asmens priimti dirbti valstybės tarnyboje (*inter alia* 2007 m. rugpjūčio 13 d., 2011 m. liepos 7 d. nutarimai). Šiuo aspektu Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad nuo asmenų atrankos į valstybės tarnybą labai priklauso visos valstybės tarnybos sistemos funkcionavimas ir veiksmingumas (2008 m. sausio 22 d. nutarimas). Valstybės tarnyba turi būti kvalifikuota, priimti dirbti joje asmenys turi sugebėti atlikti jai keliamus uždavinius; norintieji tapti valstybės tarnautojais, pareigūnais paprastai privalo turėti atitinkamą išsilavinimą, profesinę patirtį, kai kurias asmenines savybes, be to, kuo aukštesnės pareigos, kuo svarbesnė veiklos sritis, tuo didesni reikalavimai keliami šias pareigas einantiems asmenims (*inter alia* 2008 m. sausio 22 d., 2011 m. liepos 7 d. nutarimai).

11.3. Nagrinėjamos konstitucinės justicijos bylos kontekste pabrėžtina, kad konstitucinis lygių sąlygų stojant į valstybės tarnybą imperatyvas suponuoja stojančiųjų konkurenciją, taip pat objektyvų, nešališką stojančiųjų į valstybės tarnybą vertinimą ir atranką (*inter alia* 2007 m. rugpjūčio 13 d., 2008 m. sausio 22 d. nutarimai).

Šiuo aspektu Konstitucinis Teismas 2008 m. sausio 22 d. nutarime konstatavo, kad kai asmuo į valstybės tarnautojo pareigas yra atrenkamas konkurso būdu jį egzaminuojant, tokia procedūra negali būti vien formalus dalykas. Egzaminas – nesvarbu, ar jis vyksta raštu, ar žodžiu, ar ir raštu, ir žodžiu, – turi būti tikslingas, orientuotas į žinių ir gebėjimų, reikalingų valstybės tarnautojui, patikrinimą ir įvertinimą; pagal konkurse į tam tikras valstybės tarnautojo pareigas dalyvavusių pretendentų egzamino rezultatus nustatomas konkurso laimėtojas – asmuo, atliksiantis konkrečias valstybės tarnautojo funkcijas, todėl egzamino klausimai (užduotys) pirmiausia turi būti siejami būtent su tomis pareigomis valstybės tarnyboje, į kurias pretenduojama (vyksta konkursas).

11.4. Nagrinėjamos konstitucinės justicijos bylos kontekste pažymėtina, kad konstitucinė piliečio teisė lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą, ypač atsižvelgiant į Konstitucijos 33 straipsnio 1 dalies nuostatą „lygiomis sąlygomis“, sietina su konstituciniu asmenų lygiateisiškumo principu (*inter alia* 2007 m. rugpjūčio 13 d., 2012 m. liepos 3 d. nutarimai), įtvirtintu Konstitucijos 29 straipsnio 1 dalyje, kurioje nustatyta, kad įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs.

Konstitucijos 29 straipsnyje taip pat nustatyta, kad žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų

ar pažiūrų pagrindu (2 dalis). Pažymėtina, kad, kaip ne kartą yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, piliečiai, siekiantys būti priimti į valstybės tarnybą, negali būti diskriminuojami arba jiems negali būti teikiama privilegijų nei Konstitucijos 29 straipsnio 2 dalyje *expressis verbis* nurodytais, nei kitais konstituciškai nepateisinamais pagrindais (*inter alia* 2004 m. gruodžio 13 d., 2008 m. sausio 22 d., 2012 m. liepos 3 d. nutarimai).

Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintas asmenų lygiateisiškumo principas suponuoja pareigą įstatymų leidėjui nustatyti vienodą (nediferencijuotą) teisinį reguliavimą tam tikrų asmenų kategorijų, esančių vienodoje padėtyje, atžvilgiu, kai tarp tų asmenų kategorijų nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas jų traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (*inter alia* 2013 m. vasario 22 d., 2015 m. vasario 6 d. nutarimai).

11.5. Taigi šios konstitucinės justicijos bylos kontekste pažymėtina ir tai, kad vienas iš Konstitucijos 33 straipsnio 1 dalies, kurioje piliečiams laiduojama teisė lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybės tarnybą, kylančių reikalavimų valstybės tarnybos teisiniui reguliavimui yra lygiateisė stojančiųjų konkurencija, kuri suponuoja, kad stojantieji į valstybės tarnybą būtų vertinami pagal jų žinias ir gebėjimus, būtinus atitinkamoms valstybės tarnautojo funkcijoms atlikti, taip pat kad būtų paisoma iš Konstitucijos 29 straipsnio kylančių asmenų lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir privilegijų neteikimo Konstitucijoje *expressis verbis* nurodytais ir kitais konstituciškai nepateisinamais pagrindais imperatyvų.

12. Šiame kontekste pabrėžtina, kad Konstitucijos 139 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta konstitucinė piliečių pareiga atlikti karo arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą nėra savitikslių – ji yra tiesiogiai susijusi su pareiga ginti valstybę nuo užsienio ginkluoto užpuolimo, įtvirtinta Konstitucijos 139 straipsnio 1 dalyje, taip pat tam tikru aspektu – ir su Konstitucijos 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta piliečių teise priešintis bet kam, kas kėsina į valstybės nepriklausomybę, teritorijos vientisumą, konstitucinę santvarką (2009 m. rugsėjo 24 d. nutarimas). Tačiau, kaip 2017 m. liepos 4 d. nutarime yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, įstatymu gali būti nustatytos atleidimo nuo privalomosios karo tarnybos sąlygos, susijusios su objektyviomis aplinkybėmis, dėl kurių piliečiai negali jos atlikti (amžius, sveikatos būklė ir kt.); be to, pagal Konstitucijos 139 straipsnio 2 dalį įstatymų leidėjas gali numatyti galimybę atidėti konstitucinės piliečių pareigos atlikti karo arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą vykdymą, jeigu dėl įstatyme nustatytų priežasčių pilietis laikinai negali atlikti šios tarnybos arba jeigu jos tuo metu neatidėjus gali būti pakenkta svarbiems asmenims, šeimoms ar visuomenės interesams.

Nagrinėjamos konstitucinės justicijos bylos kontekste pažymėtina, kad, kaip 2009 m. rugsėjo 24 d. nutarime yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, įstatymų leidėjas, įgyvendindamas Konstitucijos 139 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą diskreciją reguliuoti krašto apsaugos sistemos organizavimą, privalo įstatymuose nustatyti tokį krašto apsaugos sistemos, *inter alia* karo tarnybos,

organizavimo reguliavimą, kuriuo būtų užtikrinta vienu svarbiausių konstitucinių vertybių – valstybės nepriklausomybės, teritorijos vientisumo, konstitucinės santvarkos – apsauga ir tinkamas valstybės gynimas nuo užsienio ginkluoto užpuolimo. Šie iš Konstitucijos 139 straipsnio 3 dalies kylantys įstatymų leidėjo įgaliojimai, be kita ko, suponuoja tai, kad jis, atsižvelgdamas į karo tarnybos konstitucinę svarbą ir siekdamas nustatyti veiksmingą karo tarnybos organizavimą, *inter alia* užtikrinti reikiamą skaičių ginti valstybę tinkamai parengtų piliečių, gali nustatyti specialias garantijas piliečiams, atlikusiems karo tarnybą, kuriomis *inter alia* būtų skatinama atlikti tokią tarnybą ir palengvinti ją atlikusių piliečių socialinę ir ekonominę integraciją.

13. Kita vertus, šios konstitucinės justicijos bylos kontekste taip pat pažymėtina, kad, kaip minėta, įstatymų leidėjas, reguliuodamas valstybės tarnybos santykius, turi paisyti iš Konstitucijos 33 straipsnio 1 dalies kylančio reikalavimo užtikrinti lygiateisę stojančiųjų į valstybės tarnybą konkurenciją, suponuojančią, kad stojantieji į valstybės tarnybą būtų atrenkami pagal jų žinias ir gebėjimus, būtinus atitinkamoms valstybės tarnautojo pareigoms atlikti, ir kad būtų paisoma iš Konstitucijos 29 straipsnio kylančių asmenų lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir privilegijų neteikimo imperatyvų Konstitucijoje *expressis verbis* nurodytais ar kitais konstituciškai nepateisinamais pagrindais. Tai reiškia, kad reguliuodamas stojimo į valstybės tarnybą santykius įstatymų leidėjas turi atsižvelgti *inter alia* į Konstitucijos 139 straipsnio 2 dalį, pagal kurią įstatymu gali būti nustatyti atleidimo nuo pareigos atlikti karo prievolę pagrindai, susiję su objektyviomis aplinkybėmis, dėl kurių piliečiai šios prievolės atlikti negali (*inter alia* dėl sveikatos būklės, amžiaus), taip pat jei piliečiai nuo jos atleisti dėl lyties; be to, pagal Konstitucijos 139 straipsnio 2 dalį įstatymu gali būti nustatyti privalomosios karo tarnybos ir alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos atidėjimo ar paleidimo iš jos anksčiau laiko pagrindai, susiję su asmens sveikatos būkle ar kitomis svarbiomis asmeninėmis, šeimos ar visuomeninėmis aplinkybėmis. Atsižvelgiant į tai, pagal Konstituciją piliečiams, kurie įstatymo nustatytais pagrindais dėl objektyvių aplinkybių atleisti nuo karo prievolės, taip pat kuriems įstatymo nustatytais pagrindais dėl sveikatos būklės ar kitų svarbių asmeninių, šeimos ar visuomeninių aplinkybių privalomoji karo tarnyba arba alternatyvioji krašto apsaugos tarnyba atidėta ar jie iš jos paleisti anksčiau laiko, įstatymu negali būti sudarytos mažiau palankios sąlygos stoti į valstybės tarnybą nei tiems piliečiams, kurie įstatymo nustatyta karo arba alternatyviają krašto apsaugos tarnybą yra atlikę.

14. Minėta, kad šioje konstitucinės justicijos byloje, be kita ko, prašoma iširti ginčijamo teisinio reguliavimo atitiktį Konstitucijos 5 straipsnio 2 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui.

14.1. Konstitucijos 5 straipsnio 2 dalyje nustatyta: „Valdžios galias riboja Konstitucija.“

Aiškindamas šią nuostatą Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, jog ji reiškia, kad Seimas, kaip įstatymų ir kitų teisės aktų leidėjas, yra savarankiškas tiek, kiek jo galių neriboja Konstitucija,

taip pat kad valstybės valdžios institucijos, rengdamos ir priimdamos teisės aktus, privalo vadovautis Konstitucijoje įtvirtintu teisinės valstybės principu (2001 m. liepos 12 d., 2003 m. sausio 24 d. nutarimai).

14.2. Šiuo aspektu pažymėtina, kad konstitucinis teisinės valstybės principas yra universalus principas, juo grindžiama visa Lietuvos teisės sistema ir pati Konstitucija.

Konstitucinio Teismo aktuose ne kartą pabrėžta, kad konstitucinio teisinės valstybės principo esmė – teisės viešpatavimas; konstitucinis teisės viešpatavimo imperatyvas reiškia, kad valdžios laisvę riboja teisė, kuriai privalo paklusti visi teisinių santykių subjektai, neišskiriant nė teisėkūros subjektų (*inter alia* 2016 m. liepos 8 d., 2018 m. kovo 2 d., 2018 m. balandžio 12 d. nutarimai). Pažymėtina, kad visų teisėkūros subjektų diskreciją riboja aukščiausioji teisė – Konstitucija (*inter alia* 2010 m. birželio 29 d., 2014 m. liepos 11 d. nutarimai).

III

Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) ir 13 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) nuostatų atitikties Konstitucijai vertinimas

15. Kaip minėta, šioje konstitucinės justicijos byloje prašoma ištirti, ar Konstitucijos 5 straipsnio 2 daliai, 29 straipsniui, 33 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui neprieštarauja, be kita ko, Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) ir 13 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) nuostatos.

16. Pareiškėjos Vyriausybės abejonės dėl ginčijamo Valstybės tarnybos įstatyme įtvirtinto teisinio reguliavimo atitikties Konstitucijai grindžiamos, be kita ko, tuo, kad pagal šį teisinį reguliavimą pirmenybę būti priimtiems į karjeros valstybės tarnautojo ir įstaigos vadovo pareigas suteikiant tik asmenims, atlikusiems nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą arba baigusiems bazinius karinius mokymus ar atlikusiems alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, ribojamos neįgaliųjų ir kitų asmenų, kurie dėl savo fizinės (arba sveikatos) būklės negali šios tarnybos atlikti, galimybės vienodomis sąlygomis stoti į valstybės tarnybą, taip pat sudaromos prielaidos skirtingai traktuoti asmenis, galinčius atlikti šią tarnybą ir negalinčius jos atlikti.

Iš pareiškėjos prašymo matyti, kad jai kilo abejonų dėl ginčijamų Valstybės tarnybos įstatymo nuostatų atitikties ne visai Konstitucijos 33 straipsnio 1 daliai, o tik jos nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“.

17. Sprendžiant, ar ginčijamas Valstybės tarnybos įstatyme įtvirtintas teisinis reguliavimas neprieštarauja Konstitucijos 33 straipsnio 1 dalies nuostatai, pagal kurią piliečiai turi teisę lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybės tarnybą, taip pat Konstitucijos 29 straipsniui, pažymėtina, kad, kaip minėta, įstatymų leidėjas, reguliuodamas valstybės tarnybos santykius (*inter*

alia stojimo į valstybės tarnybą), turi paisyti iš Konstitucijos 33 straipsnio 1 dalies kylančio reikalavimo užtikrinti lygiateisę stojančiųjų į valstybės tarnybą konkurenciją, suponuojančią, kad stojantieji į valstybės tarnybą būtų atrenkami pagal jų žinias ir gebėjimus, būtinus atitinkamoms valstybės tarnautojo pareigoms atlikti, ir kad būtų paisoma iš Konstitucijos 29 straipsnio kylančių asmenų lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir privilegijų neteikimo imperatyvų Konstitucijoje *expressis verbis* nurodytais ar kitais konstituciškai nepateisinamais pagrindais; tai reiškia, kad reguliuodamas stojimo į valstybės tarnybą santykius įstatymų leidėjas turi atsižvelgti *inter alia* į Konstitucijos 139 straipsnio 2 dalį, pagal kurią įstatymu gali būti nustatyti atleidimo nuo pareigos atlikti karo prievolę pagrindai, susiję su objektyviomis aplinkybėmis, dėl kurių piliečiai šios prievolės atlikti negali (*inter alia* dėl sveikatos būklės, amžiaus), taip pat jei piliečiai nuo jos atleisti dėl lyties; be to, pagal Konstitucijos 139 straipsnio 2 dalį įstatymu gali būti nustatyti privalomosios karo tarnybos ir alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos atidėjimo ar paleidimo iš jos anksčiau laiko pagrindai, susiję su asmens sveikatos būkle ar kitomis svarbiomis asmeninėmis, šeimos ar visuomeninėmis aplinkybėmis; atsižvelgiant į tai, pagal Konstituciją, *inter alia* jos 29 straipsnį, 33 straipsnio 1 dalį, piliečiams, kurie įstatymo nustatytais pagrindais dėl objektyvių aplinkybių atleisti nuo karo prievolės, taip pat kuriems įstatymo nustatytais pagrindais dėl sveikatos būklės ar kitų svarbių asmeninių, šeimos ar visuomeninių aplinkybių privalomoji karo tarnyba arba alternatyvioji krašto apsaugos tarnyba atidėta ar jie iš jos paleisti anksčiau laiko, įstatymu negali būti sudarytos mažiau palankios sąlygos stoti į valstybės tarnybą nei tiems piliečiams, kurie įstatymo nustatyta karo arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą yra atlikę.

17.1. Kaip minėta šiame Konstitucinio Teismo nutarime, pagal ginčijamas Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) ir 13 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) nuostatas pirmenybė būti priimtiems į karjeros valstybės tarnautojo ir įstaigos vadovo pareigas, kai keli pretendentai, dalyvavę konkurse į šias pareigas, įvertinami vienodai, suteikiama pretendentams, atlikusiems nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą arba baigusiems bazinius karinius mokymus ar atlikusiems alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą; minėta, kad tokia pirmenybė nesuteikiama tiems nuo karo prievolės atleistiems pretendentams į pareigas valstybės tarnyboje, kurie šios prievolės atlikti negali dėl objektyvių priežasčių, *inter alia* dėl sveikatos būklės, amžiaus, taip pat kurie nuo jos buvo atleisti dėl lyties; tokia pirmenybė nesuteikiama ir tiems pretendentams į pareigas valstybės tarnyboje, kurie neprivalėjo atlikti privalomosios pradinės karo ar alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos, nes Karo prievolės įstatymo nustatytais pagrindais ir tvarka ji jiems buvo atidėta arba jie iš privalomosios pradinės karo tarnybos ar alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos įstatyme nustatytais atvejais buvo paleisti jos neatlikę.

17.2. Pagal ginčijamą teisinį reguliavimą konkurso į karjeros valstybės tarnautojo ir įstaigos vadovo pareigas laimėtoją, kai keli jame dalyvavę pretendentai įvertinami vienodai, nulemia tai, ar konkurse dalyvavęs ir vienodą balų skaičių surinkęs pretendentas atitinka įstatymų leidėjo nustatytą sąlygą, susijusią su privalomosios pradinės karo tarnybos atlikimu įstatyme nurodytais būdais ar alternatyviosios krašto apsaugos tarnybos atlikimu. Tai reiškia, kad, kelis šiame konkurse dalyvavusius pretendentes įvertinus vienodai, dėl objektyvių priežasčių nuo karo prievolės atleisti pretendentai, taip pat pretendentai, kuriems Karo prievolės įstatymo nustatytais pagrindais ir tvarka privalomoji pradinė karo tarnyba ir alternatyvioji krašto apsaugos tarnyba buvo atidėta arba jie iš šios tarnybos buvo paleisti jos neatlikę, nebeturi galimybių lygiomis sąlygomis konkuruoti su ginčijamu teisiniu reguliavimu nurodytais būdais privalomąją pradinę karo tarnybą ar alternatyviają krašto apsaugos tarnybą atlikusiais pretendents, nes laimėtoju *ex lege* pripažįstamas tas vienodą balų skaičių surinkęs pretendentas, kuris atitinka minėtą įstatymų leidėjo nustatytą sąlygą.

17.3. Taigi ginčijamas teisinis reguliavimas vertintinas kaip sudarantis mažiau palankias sąlygas stoti į karjeros valstybės tarnautojo ir įstaigos vadovo pareigas valstybės tarnyboje tiems piliečiams, kurie įstatymo nustatytais pagrindais dėl objektyvių aplinkybių, *inter alia* dėl sveikatos būklės (be kita ko, neįgalumo), amžiaus ar lyties, buvo atleisti nuo karo prievolės, taip pat kuriems įstatymo nustatytais pagrindais dėl sveikatos būklės ar kitų svarbių asmeninių, šeimos ar visuomeninių aplinkybių privalomoji pradinė karo tarnyba ar alternatyvioji krašto apsaugos tarnyba atidėta ar jie iš jos paleisti anksčiau laiko, negu tiems piliečiams, kurie ginčijamu teisiniu reguliavimu nurodytais būdais yra atlikę privalomąją pradinę karo tarnybą ar alternatyviają krašto apsaugos tarnybą, t. y. toks teisinis reguliavimas vertintinas kaip konstituciškai nepateisinamais pagrindais skirtingai traktuojantis vienodoje padėtyje stojimo į valstybės tarnybą aspektu esančius piliečius.

17.4. Vadinas, įstatymų leidėjas, Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje ir 13 straipsnio 2 dalyje nustatydamas šioje konstitucinės justicijos byloje ginčijamą teisinį reguliavimą, nepaisė iš Konstitucijos 33 straipsnio 1 dalies, kurioje piliečiams laiduojama teisė lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybės tarnybą, valstybės tarnybos teisiniu reguliavimui kylančio reikalavimo užtikrinti lygiateisę stojančiųjų konkurenciją, taip pat nepaisė iš Konstitucijos 29 straipsnio kylančių asmenų lygiateisiškumo, nediskriminavimo ir privilegijų neteikimo Konstitucijoje *expressis verbis* nurodytais ir kitais konstituciškai nepateisinamais pagrindais imperatyvų.

18. Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus darytina išvada, kad Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) nuostata „Jeigu keli konkurse į karjeros valstybės tarnautojo pareigas dalyvavę pretendentai buvo įvertinti vienodai, pirmenybė būti priimtam į tas pareigas teikiama pretendentsui, atlikusiam nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą arba baigusiam bazinius karinius mokymus ar atlikusiam alternatyviają krašto

apsaugos tarnybą“ ir 13 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) nuostata „Jeigu keli konkurse į įstaigos vadovo pareigas dalyvavę pretendentai buvo įvertinti vienodai, pirmenybė būti priimtam į tas pareigas teikiama pretendentui, atlikusiam nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą arba baigusiam bazinius karinius mokymus ar atlikusiam alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą“ prieštarauja Konstitucijos 29 straipsniui, 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“.

19. Tai konstatavęs, Konstitucinis Teismas toliau netirs, ar šios Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) ir 13 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) nuostatos neprieštarauja Konstitucijos 5 straipsnio 2 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui.

IV

Karo prievolės įstatymo 41 straipsnio (2016 m. birželio 16 d. redakcija) 1 dalies 3 punkto atitikties Konstitucijai vertinimas

20. Pareiškėja Vyriausybė prašo ištirti, ar Konstitucijos 5 straipsnio 2 daliai, 29 straipsniui, 33 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui neprieštarauja, be kita ko, Karo prievolės įstatymo 41 straipsnio (2016 m. birželio 16 d. redakcija) 1 dalies 3 punktas.

21. Pareiškėjos abejonės dėl Karo prievolės įstatymo 41 straipsnio (2016 m. birželio 16 d. redakcija) 1 dalies 3 punkte įtvirtinto teisinio reguliavimo atitikties nurodytoms Konstitucijos nuostatomis grindžiamos tais pačiais argumentais, kaip ir jos abejonės dėl Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) ir 13 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) nuostatų atitikties Konstitucijai.

Iš pareiškėjos prašymo matyti, kad jai kilo abejonių dėl ginčijamos Karo prievolės įstatymo nuostatos atitikties ne visai Konstitucijos 33 straipsnio 1 daliai, o tik jos nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“.

22. Minėta, kad pagal Karo prievolės įstatymo 41 straipsnio „Lengvatos Lietuvos Respublikos piliečiams, atlikusiems nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą“ (2016 m. birželio 16 d. redakcija) 1 dalies 3 punktą keliems pretendentams, dalyvaujantiems konkurse į valstybės tarnautojo pareigas, pagal nustatytus atrankos kriterijus surinkus vienodus rezultatus, pirmenybė teikiama atlikusiems nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą.

Taigi pagal Karo prievolės įstatymo 41 straipsnio (2016 m. birželio 16 d. redakcija) 1 dalies 3 punktą pirmenybė būti priimtam į valstybės tarnautojo pareigas, kai keli konkurse į šias pareigas dalyvavę pretendentai įvertinami vienodai, suteikiama pretendentams, privalomąją pradinę karo tarnybą atlikusiems vienu Karo prievolės įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nurodytu būdu, t. y.

atlikusiems nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą. Pažymėtina, jog šis teisinis reguliavimas tuo aspektu, kad, pretendentes konkurse į valstybės tarnautojo pareigas įvertinus vienodai, pirmenybė būti priimtam į šias pareigas suteikiama tam pretendentui, kuris atliko nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą, yra tapatus nustatytajam Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) ir 13 straipsnio 2 dalyje (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.).

23. Tad šiame Konstitucinio Teismo nutarime konstatavus, kad Valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) ir 13 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.) nuostatos prieštarauja Konstitucijos 29 straipsniui, 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“, remiantis tais pačiais argumentais konstatuotina ir tai, kad Karo prievolės įstatymo 41 straipsnio (2016 m. birželio 16 d. redakcija) 1 dalies 3 punktas prieštarauja Konstitucijos 29 straipsniui, 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“.

24. Tai konstatavęs, Konstitucinis Teismas toliau netirs, ar Karo prievolės įstatymo 41 straipsnio (2016 m. birželio 16 d. redakcija) 1 dalies 3 punktas neprieštarauja Konstitucijos 5 straipsnio 2 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 102, 105 straipsniais, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 1, 53, 53¹, 54, 55, 56 straipsniais, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nutaria:

1. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 11 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.; Žin., 2012, Nr. 69-3523) nuostata „Jeigu keli konkurse į karjeros valstybės tarnautojo pareigas dalyvavę pretendentai buvo įvertinti vienodai, pirmenybė būti priimtam į tas pareigas teikiama pretendentui, atlikusiam nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą arba baigusiam bazinius karinius mokymus ar atlikusiam alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą“ prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsniui, 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“.

2. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 13 straipsnio 2 dalies (2012 m. birželio 5 d. redakcija, įsigaliojusi 2013 m. birželio 1 d.; Žin., 2012, Nr. 69-3523) nuostata „Jeigu keli konkurse į įstaigos vadovo pareigas dalyvavę pretendentai buvo įvertinti vienodai, pirmenybė būti priimtam į tas pareigas teikiama pretendentui, atlikusiam nuolatinę privalomąją pradinę karo tarnybą arba baigusiam bazinius karinius mokymus ar atlikusiam alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą“ prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsniui, 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“.

3. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymo 41 straipsnio (2016 m. birželio 16 d. redakcija; TAR, 2016-06-23, Nr. 17527) 1 dalies 3 punktas prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsniui, 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“.

Šis Konstitucinio Teismo nutarimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Konstitucinio Teismo teisėjai

Elvyra Baltutytė

Gintaras Goda

Vytautas Greičius

Danutė Jočienė

Gediminas Mesonis

Vytas Milius

Daiva Petrylaitė

Janina Stripeikienė

Dainius Žalimas